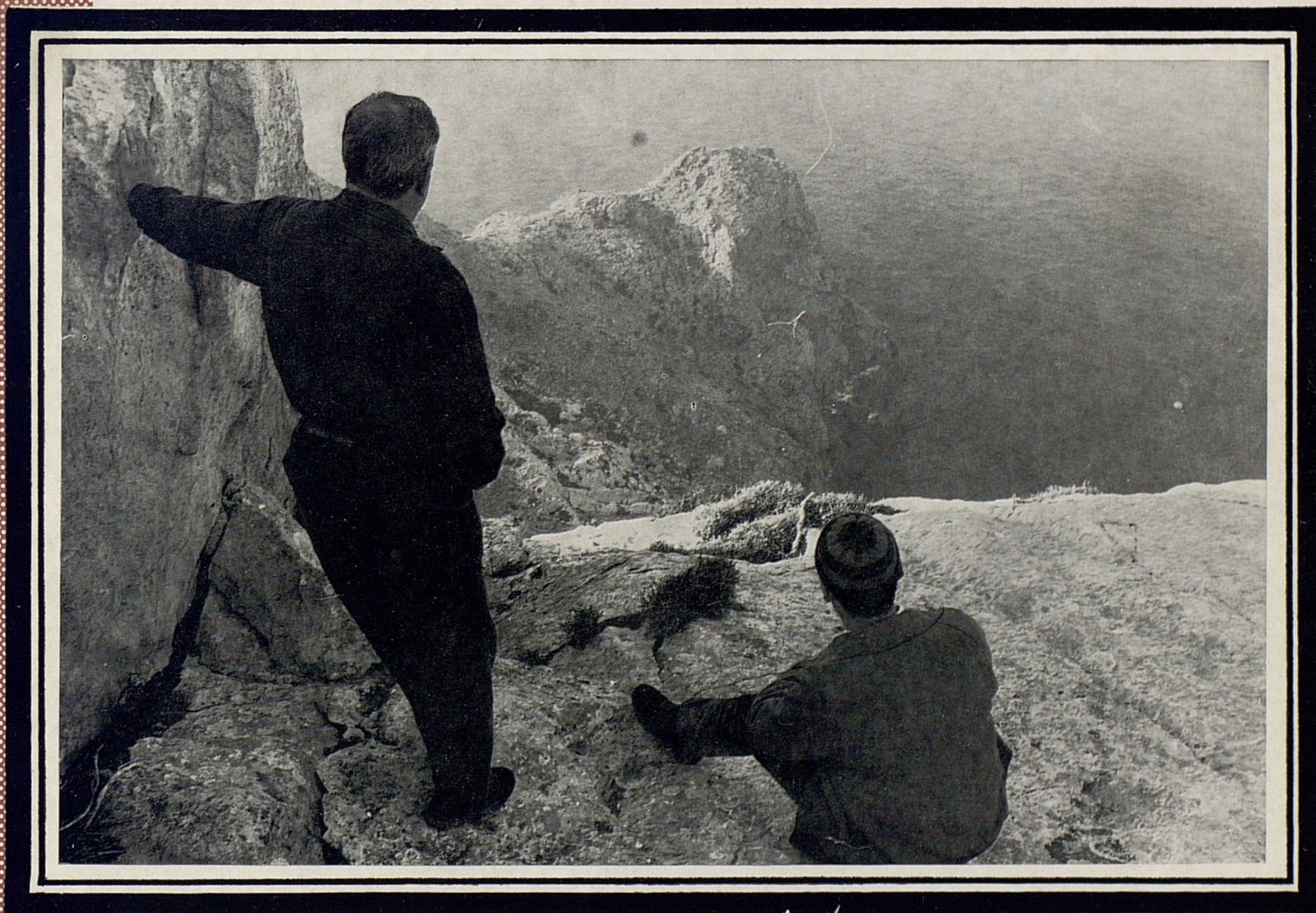




RUTES

AMAGADES DE MALLORCA



LA VALL D'ARIANT

I) CASETA DELS MILICIANS

63

SIGNOS CONVENCIONALES.

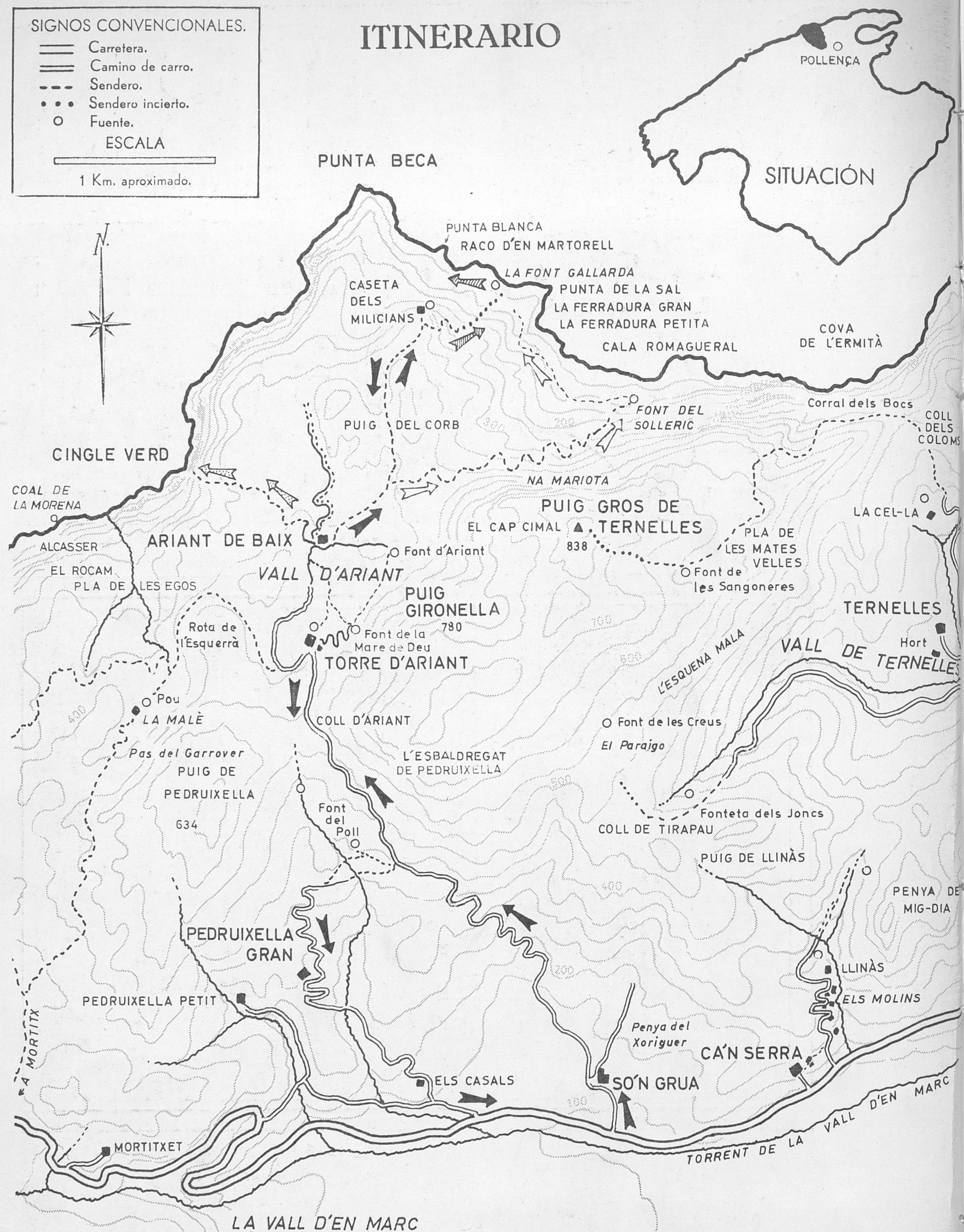
- Carretera.
- Camino de carro.
- - - Sendero.
- • • Sendero incierto.
- Fuente.

ESCALA

1 Km. aproximado.

ITINERARIO

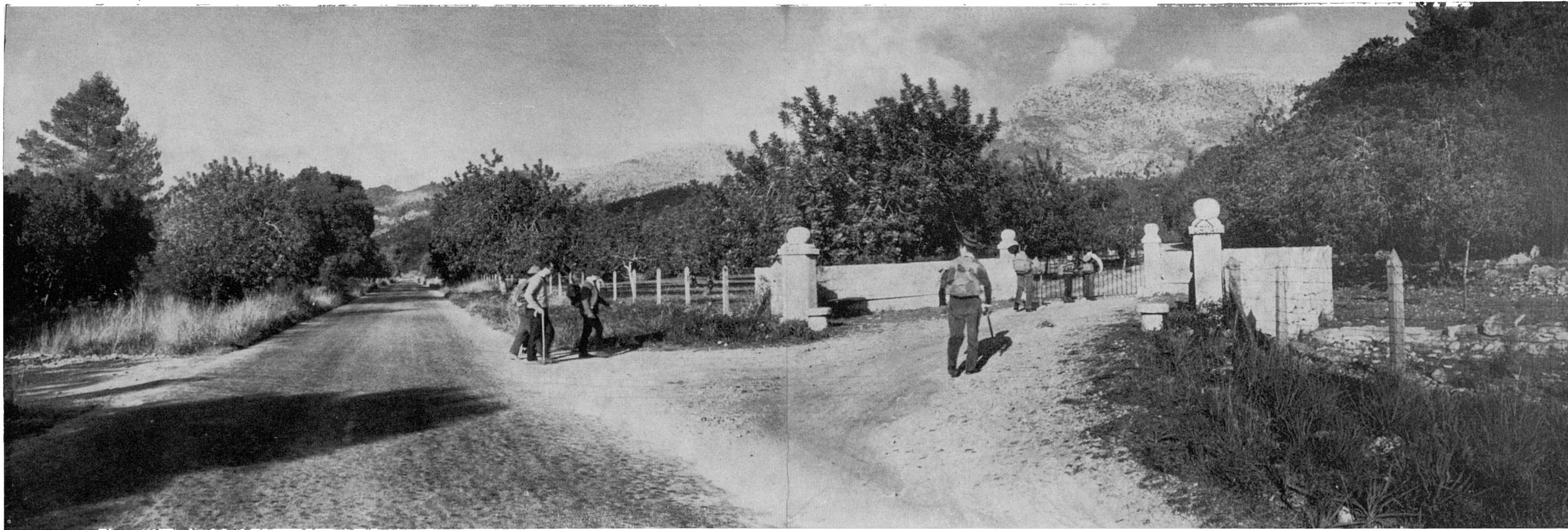
SITUACIÓN



COBERTA: Des d'un punt avançat del morro on es troba el mirador de la Caseta dels Milicians es veu d'aquesta manera, allà avall, la proa de Punta Beca.

El present fascicle de les Rutes, amb el que seguirà a continuació, tenen com a objectiu la descripció de la Vall d'Ariant i dels paratges costers que des d'ella es poden assolir, com també la dels accessos normals —de pujada i tornada des de la carretera de Pollença a Lluç— per So'n Grua i Pedruixella.

(Segueix a la contracoberta posterior)



1. Començam la caminada a la carretera de Pollença a Lluc, una mica abans d'arribar a la fita del seu kilòmetre 5, per l'entrada i camí de So'n Grua, en la tranquil·la Vall d'En Marc,...

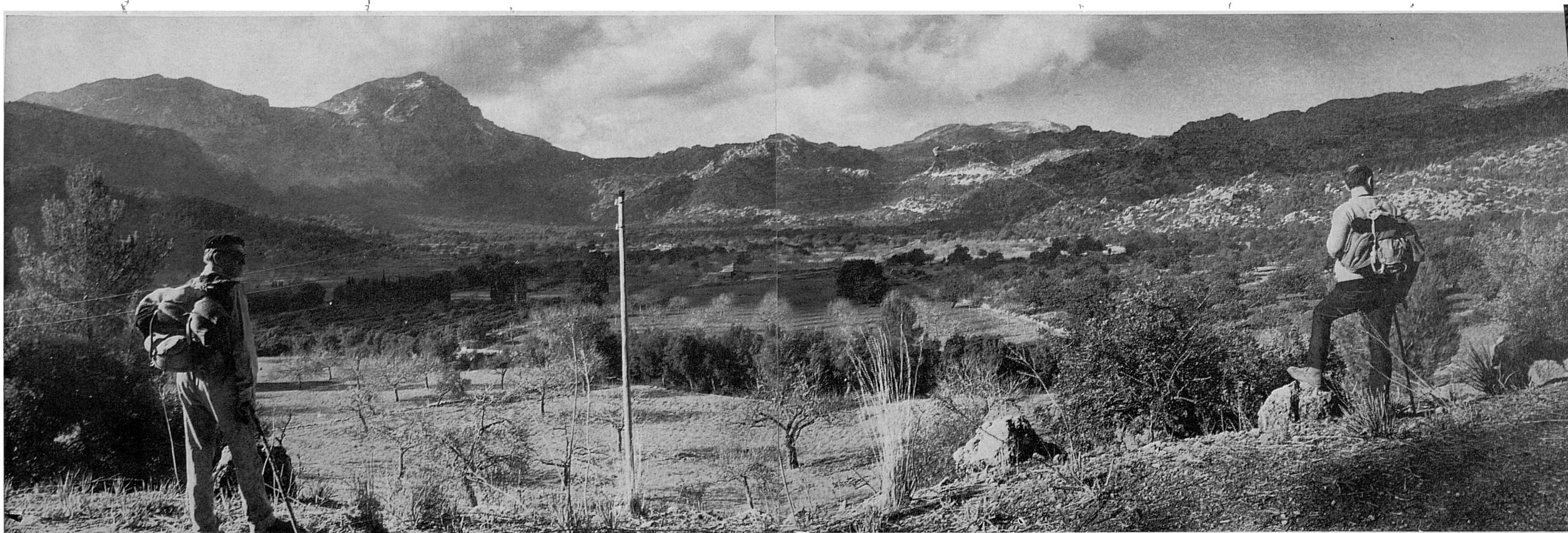




3-4. ...i anam pujant cap a les cases d'aquesta possessió en un assoleiat i lluminós dia d'hivern mallorquí. Exactament un diumenge del mes de desembre de 1967.

5-6. Ja prop de les cases de la possessió, que tenen un relleu excepcional, des del mateix camí s'abasta una ampla vista de la vall. Aci es veu en direcció oest quasi en la seva meitat, i apareix envoltada d'esquerpes i encimbellades muntanyes:





a l'esquerra, el Puig de Ca i el Tomir (1.102 m.); a l'enfront, el Reiar de So'n Marc; a la dreta, aspres costers descendents de l'erografia de Pedruxella.



7. Un detall pre-nadalenc davant les cases de So'n Grua: un petit estol d'indiots ja grassos, que estan presagiant les festes properes. Es corrent el trobar en aquests dies escenes similars a moltes possessions de la muntanya o del pla.



8. Entram a visitar el jardí de So'n Grua. Les cases comprenen una edificació senyorial, molt ampla i de característica i noble arquitectura rural del segle passat, i una part pagesa, més antiga i igualment característica —cases, clastra i annexes— de l'arquitectura rústica de les possessions importants.

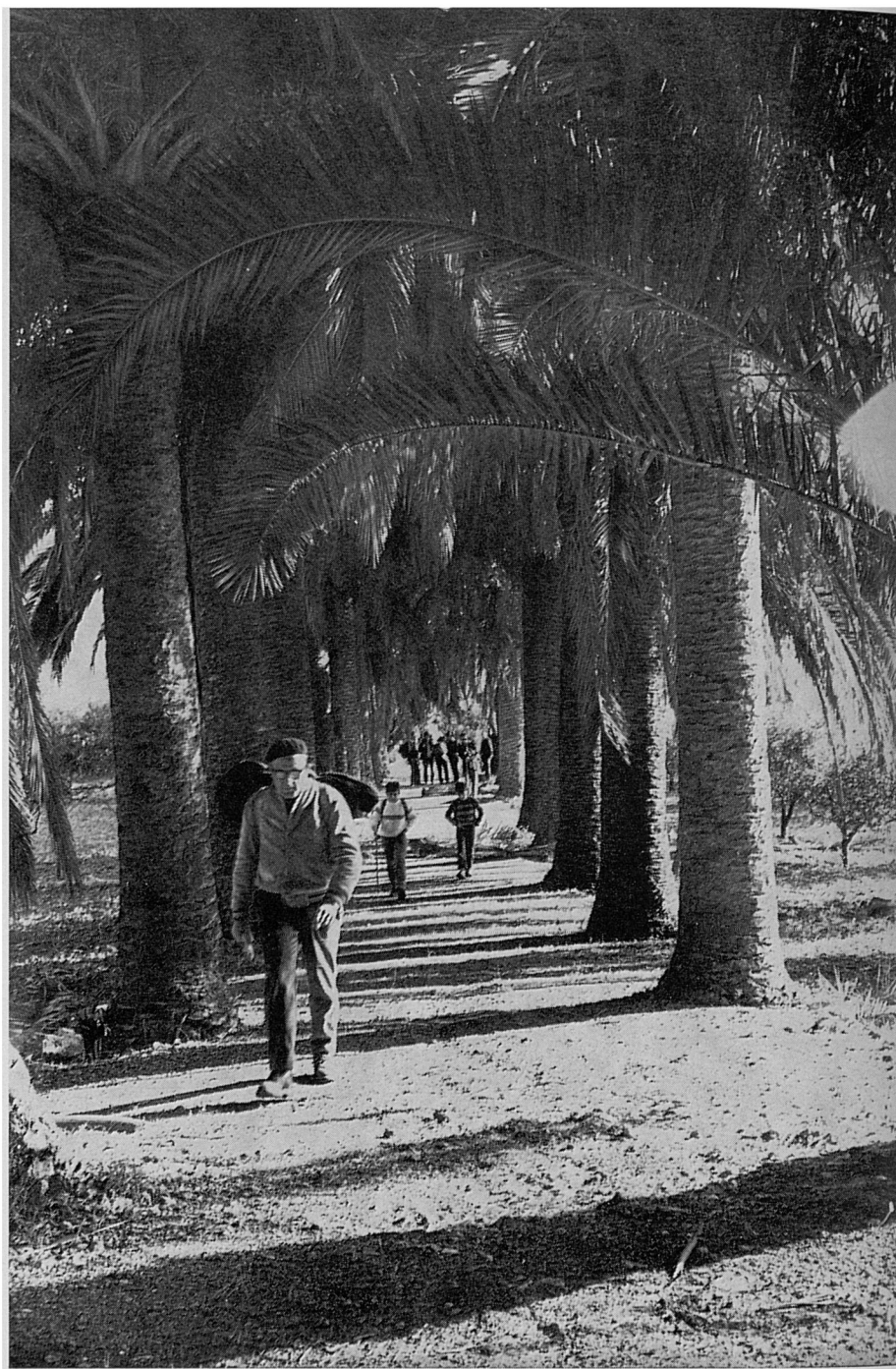




9. Aquesta foto capta l'atractiu detall d'una finestra amb reixa de l'edificació senyorial, a la façana principal que dona al jardí interior.

10-11. Al jardí hi verem, entre d'altres plantes notables, uns cactus excepcionals i valuosos, talment com si fossin escultures. Aquesta foto i la següent donen la vista de qualcú d'ells. Un altre es veu davant la finestra de la foto n. 9.





12. El jardí de So'n Grua, que està al costat d'un hort ample, igualment interior, té un vial entre palmeres com mostra la fotografia. So'n Grua és una de les possessions més anomenades de Mallorca, i sembla que la més important de la vall pollença de So'n Marc, si no ho és aquesta darrera.



13-14. Aquestes fotografies mostren la clastra davant les cases pageses de So'n Grua, a la qual surt igualment la part posterior de l'edificació senyorial, comunicant-se mitjançant un altre pati cobert i tancat per reixat de ferro.





15-16. El nostre camí —que és el normal de pujada a Ariant— passa per davant les cases de So'n Grua i segueix entre tanques de conreu. Hi ha que passar la barrera que es veu a l'enfront, i seguir pel costat d'aquesta altra paret, on, aleshores, hi havia penjades unes caseres amb no massa activitat d'abelles.

Allà dalt, a l'enfront, un extrem occidental del compacte orogràfic de la Serra de Ternelles al sector de L'Es-baldregat de Pedruxella. El camí de pujada en aquest vessant va per dins la clapa de pins que es veu allargar-se a mitjan coster.



17-18. Aquestes vistes no tenen més objecte que indicar el camí. Deixant de banda el que pareix normal continuació cap a l'esquerra, hi ha que prendre el que, per la dreta, comença a pujar, com es veu que fa el company de més endavant. Es un camí aspre al començament, per haver-se tornat quasi una torrentera, continuació de la que davalla des dels sectors del Coll de Tirapau.



19. Deixada enrera l'interferència de la dita torrentera, un poc més amunt, aquesta vista a contrallum ens fa veure la vall d'En Marc, amb terrenys en bona part pertanyents a la possessió de So'n Grua, que hi té dins aquella plana el tarongerar. A l'enfront, lluny, es veu l'orografia principal que tanca la vall pel Sud: la nua espinada rocosa de la Serra (420 m.), la Cuculla de Fartàritx (700 m.), el Puig de Ca de Míner (800 m.) i el Puig Tomir (1.102 m.).



20. El camí de pujada per aquest coster sovint va dins un boscatge molt embullat de carritx i envitricollada vegetació; puja fent numerosos i llargs zig-zaguejos,...

21. ...i arriba, ja ben amunt, davant aquest portell en les afrontes amb terrenys de Pedruxella de Dalt.



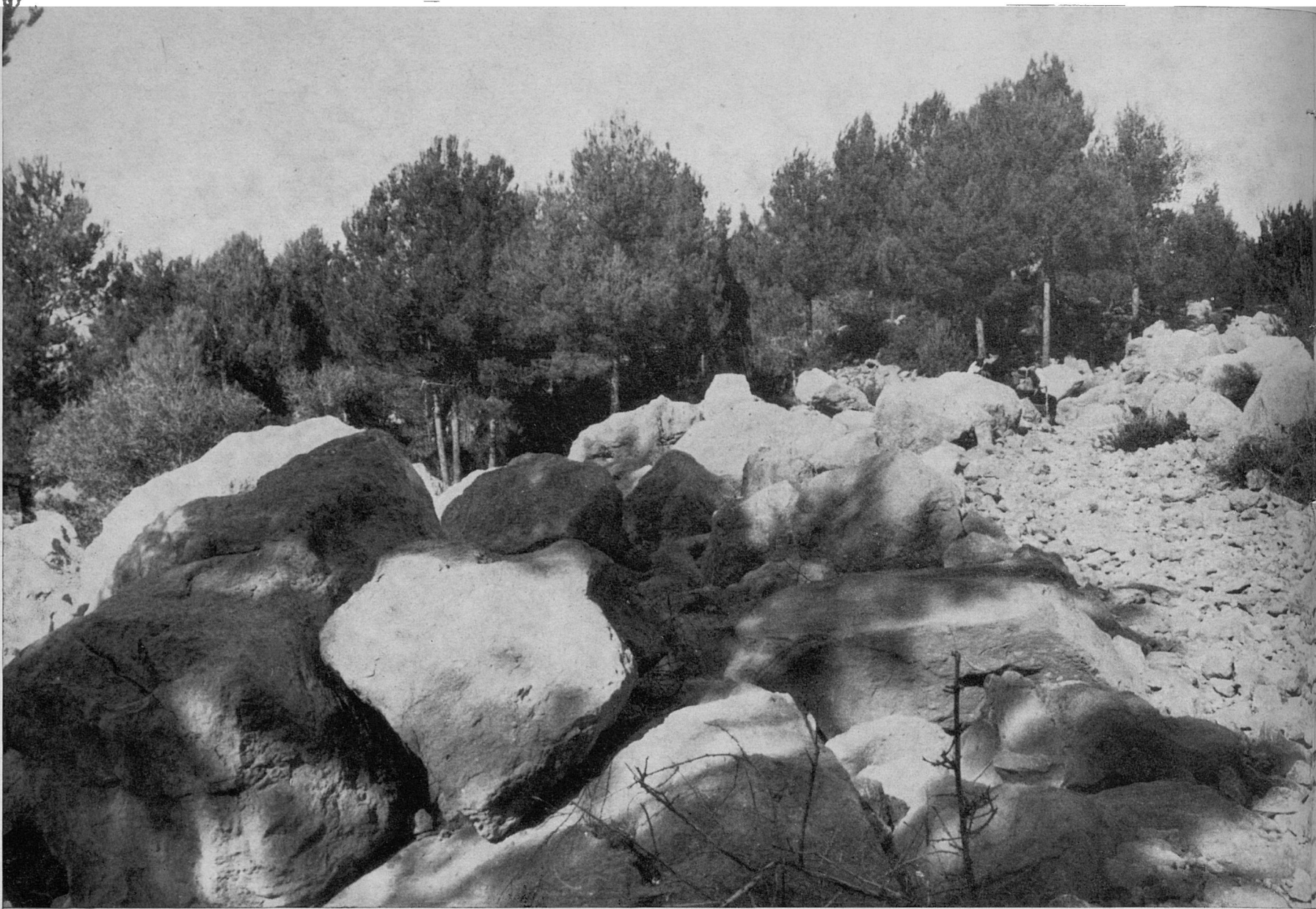
22-23. No molt enfora del camí, en arribar aquest a un replanell una mica més amunt del portell, —encara que situada qualche cosa més avall en direcció a Pedruxella—, s'hi troba la Font del Poll, font que coneixen ben bé tots els excursionistes mallorquins que han passat qualche vegada per ací —i tots sens dubte n'han passat—, font de la que donam aquestes dues vistes. Des d'antic la seva aigua davallava per una siquiola de teules fins les cases de Pedruxella. Un encant el filet d'aigua rossolant pel pendís. Avui, esbucada i desatesa, la siquiola ha estat substituïda per un llarguíssim tub de plàstic.



24-25. Al sector proper a la font el camí, sempre de pujada, travessa una zona de bosc espès,...







26. ...i arriba a L'Esbaldregat de Pedruxella, informe i monstuós escorriments de roques esclavissades dels allà imminents espats de la Serra de Ternelles, que, escampades pel coster, també travessen el camí.



27. Poc més enllà es troba el Coll d'Ariant, que en aquesta foto estam a punt d'assolir. A l'esquerra, quasi centre, cúspides abruptes del Puig de Pedruxella (634 m.) a la part contrària del qual s'amaga (¡oh recer de pau i serenitat sense hores!) el meravellós racó de La Malé. A l'extrema esquerra, el Puig Tomir. Per entre-mig dels dos, molt al lluny, es veuen crestes i cims del Puig de N'Alí, Puig d'En Galileu i Puig de Massanella.





28-29. Des del mateix Coll d'Ariant, que divideix els vessants, el camí comença a davallar cap a la vall d'Ariant i la mar, que ja es veu a l'enfront.



En aquest bocí de camí, en una ocasió, hi trobarem als aleshores amos de la possessió d'Ariant de Baix, que hi tornaven a ca seva i venien de Pollença. Com a detall humà i constància de la forma de fer els viatges i transports per aquestes encontrades i camins de muntanya, ens permeten de fer aquesta fotografia que dona fe de l'escena.

30. Arribam a les cases de la Torre d'Ariant (o Ariant de Dalt). S'hi troben al caire d'un escalonament dominant la pròpia vall, en els, per allà, suaus descensos de l'extrem occidental del complex orogràfic de Ternelles, els imponents espadats del qual i exqueixada configuració pètria, amb l'erecta columna del Puig d'En Gironella (780 m.), es veu a l'angle superior de la foto.





31. Una nova vista de la Torre d'Ariant la fa veure entre fantàstics roquissars i com a l'aixoplug de la sollemne i dura orografia —tota idèntica per qualsevol banda— de l'extens complex orogràfic de Ternelles: monstruosa massa d'esquerpes i nues calisses, en la perifèria de la qual abunden espadats precipicis i penya-segats d'alguns centenars de metres d'altària —principalment per la part de la mar—, i, pertot arreu, abruptes i esquinqats costers, erigats replanells i crestes, i, en qualsevol punt, sensació de perennitat immutable. Ací, en aquesta part del seu caire occidental, es veu de bell nou el ja citat Puig d'En Gironella (o Pa de Figa) presidint l'escena.

32. Nova vista de les rústiques cases de La Torre d'Ariant. A posta les reiteram en aquest fascicle, perquè pensam que així ho requereix l'anomenada i antiguitat d'aquest predi mallorquí; i, perquè molta por tenim que la febre renovadora i urbanitzacionística que ens corrou i aliena no arribi també fins ací dalt —maldament la defensa oficial i protecció gairebé de tota la Serra Nord— i ens vulgaritzi el paratge. Al manco, amb les vistes que donam, hi quedarà qualche constància de com va esser per segles aquest allunyat i meravellós racó d'Ariant.



33. Ací donam una altra vista de les cases de La Torre d'Ariant, ara per davant, fent veure l'entrada a la rústica clastra, i la situació que hi tenen amb relació amb la vall, un bocí de la qual es veu avall, a la dreta.



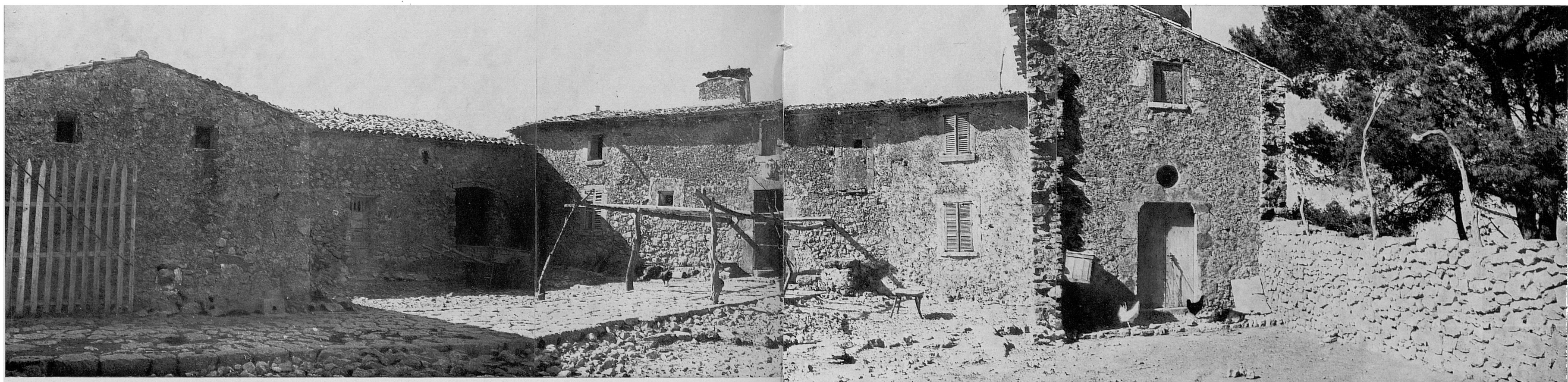


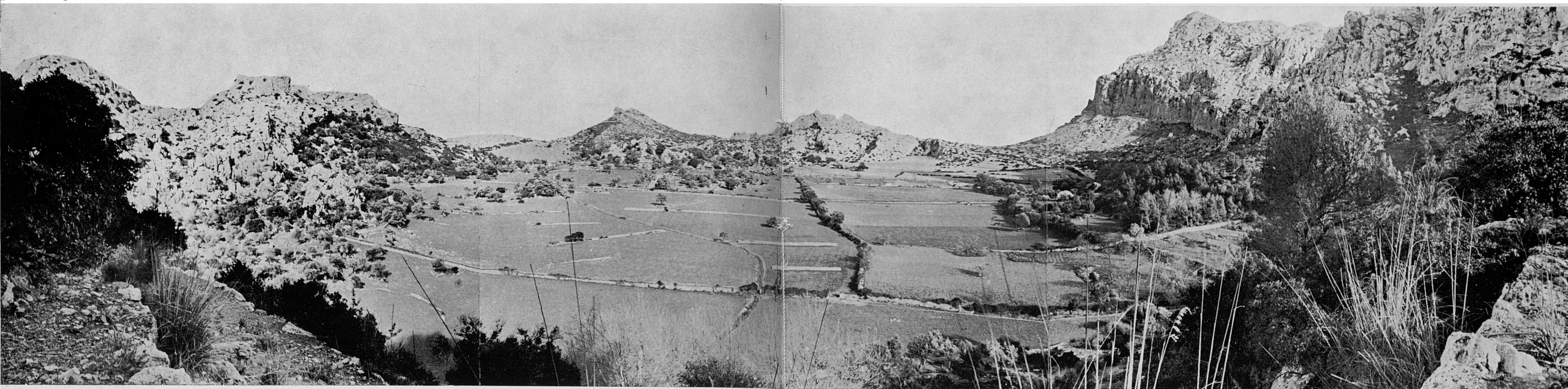
34. I aquest és l'aspecte que tenen les cases en vista completament frontal. En el frontis de la crugia no continuada que hi ha a la dreta, davant la torre de defensa, es veu una porta. Es la d'entrada al que va ser oratori, l'interior del qual mostra la fotografia de la pàgina d'enfront .

35. Va ser una sort que arribarem a prendre aquesta vista del dit interior abans del seu desguarniment, que ja es veu iniciat; perquè en una altra visita que hi férem més envant, ja no hi quedava senyal de que la cambra hagués estat un oratori: havia estat convertida en estable.



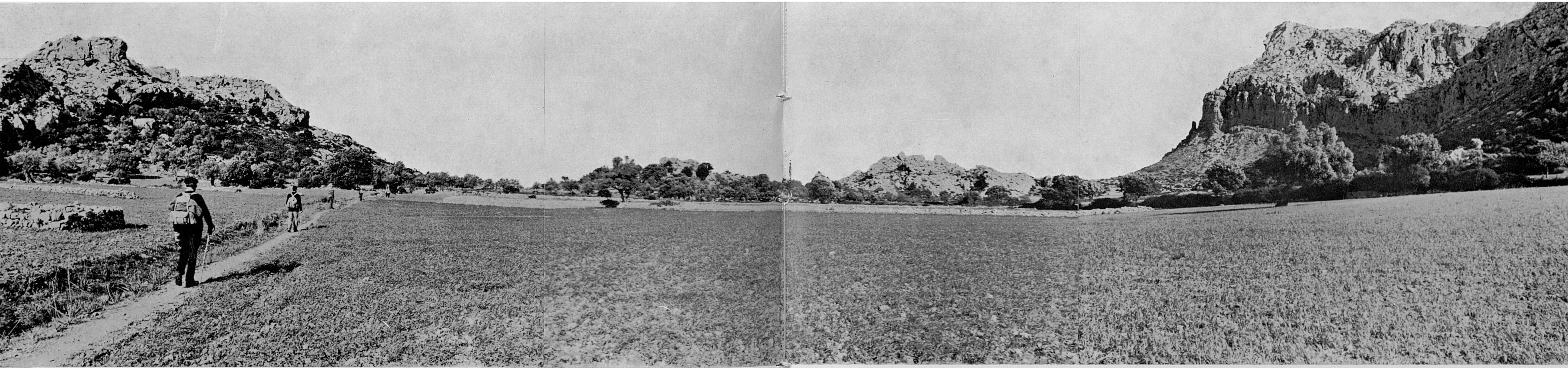
36. Aquesta foto mostra la panoràmica de la clastra de La Torre d'Ariant, presa des d'un angle dins ella mateix. Damunt la porta principal de la rústica façana, un escut nobiliari o senyorial. Aquest detall i el no tenir edificació senyorial independent de la pagesa, indica que aquí hi visqueren els senyors mateixos o propietaris d'Ariant, que, pel que sembla, tingueren certa prosàpia i influència, com es veu per les referències històriques d'aquest antic i anomenat predi i racó mallorquí.





37. Des del costat de les cases de La Torre d'Ariant es veu aques a panoràmica de l'amagada vall del mateix nom. Per la part de l'enfront es despenja espadada o molt pendent damunt la mar, acabant en l'afuada proa de Punta Beca. La plana de conreu de la vall es veu ací envoltada d'elevacions rocoses, totes molt esquerpes, i configurades per esqueixades calisses: ací prop, a l'esquerra, masses de roques gairebé intransitables, que antecedeixen als precipicis penya-segats del Cingle Verd; més a la dreta, el Puig del Corb, continuat pel petri Puig del Moros (440 m.) que, amb l'intermedi del Coll de Pollença, on comença la davallada cap a la Font del Solleric en la Cala Romaguer, s'uneix amb les cingleres que voregen les altures de la Serra de Ternelles per aquesta banda.

38. Hem davallat a la planada de la vall, i l'estem travessant en direcció a les cases d'Ariant de Baix. Abans, naturalment,...





39-40. ...ens hem aturat a la Font de la Mare de Déu, que s'hi troba al costat del tirany que davalla des d'Ariant de Dalt. També

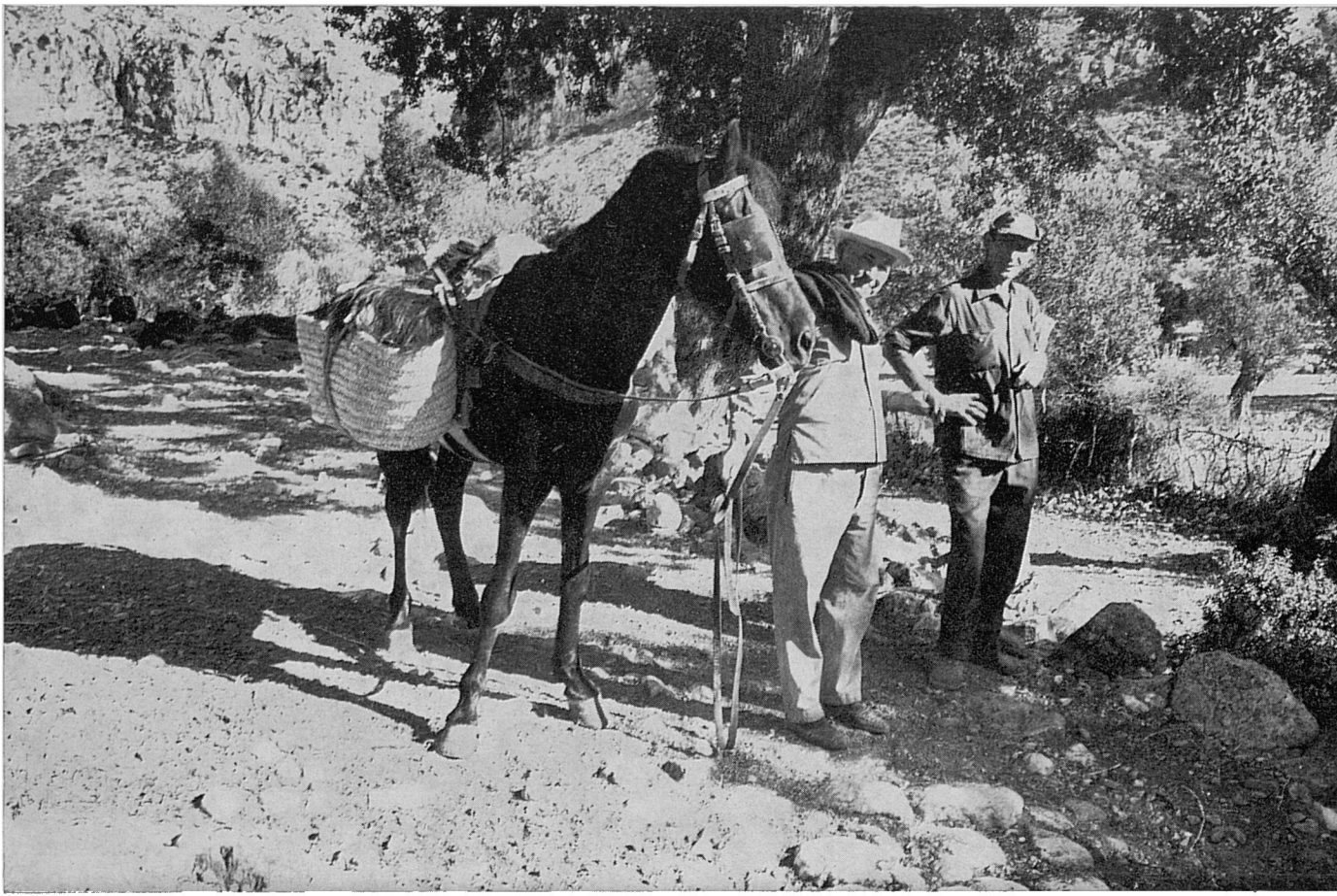
ens hem acostat a veure la Font del Platero, que s'hi troba igualment molt a prop de les cases, encara que no és tan suggestiva, rica ni neta com la de la Mare de Déu. (Aquestes fotografies han estat desplaçades del seu lloc per imperatius de la paginació).





41-42. Una bucòlica estampa, en rabent contrallum, al costat de les cases d'Ariant de Baix; i les dites cases tot arribant-hi nosal res davant elles. Allà hi trobarem a l'amo, qui ens rebé amb amable senzillesa i encantat de la visita.





43. Igualment hi trobàrem al senyor, que estava a punt d'anar-se'n a Pollença colcant damunt una bèstia, que, ja l'hem dit abans, és la manera de viatjar fins la vall d'Ariant, per manca de bons camins.

44. A l'entrar a les cases, prenim aquesta suggestiva vista de la rustiquíssima clastra de les d'Ariant de Baix,...

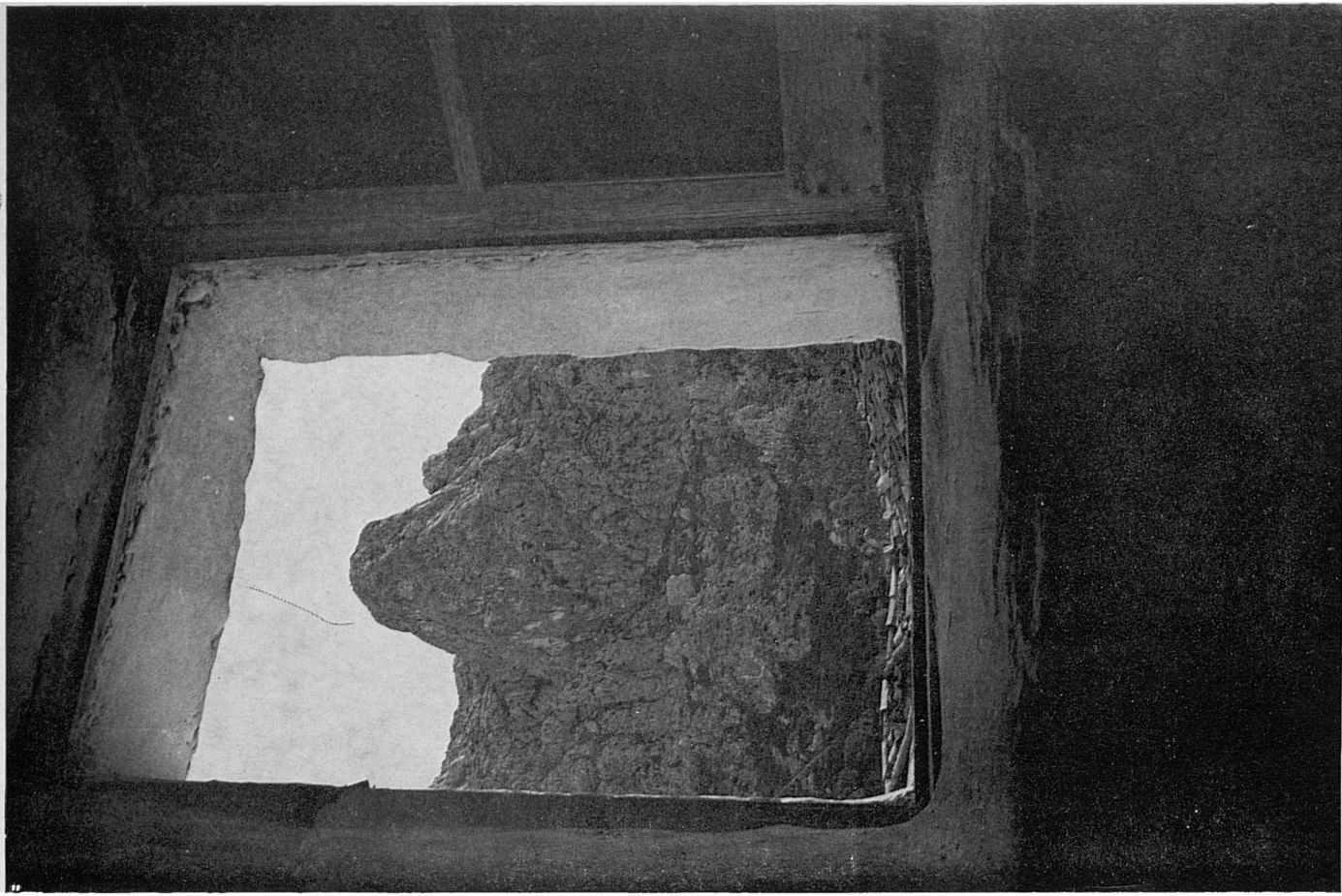




45. ...i, ja a l'interior, aquesta altra de la seva llar, que resulta tot un document d'autenticitat i tipisme de l'antiga vida pagesa mallorquina de plena muntanya, arribada intacta i activa fins als nostres dies.



46. I al costat de la llar-cuina-estatge, el rebostet amb els estris culinaris, que igualment mostren el segell de lo autèntic i viu. Res de falsos tipismes i cuines-souvenir pageses per engalipar al turista amb atractives postals. ¿No estàn demanant aquets vells plats d'orelles i aquestes culleres de fusta ennegrides per l'ús unes senzilles sopes pageses? Hauria estat el felix complement de la nostra visita, compartides amb el nostre amable amfitrió al costat del foc, mentre ens relatava l'històrica llegenda del Solleric.



47. Des de la pròpia llar, mirant per la finestra, es veu allà al fons la familiar silueta del Pa de Figa (o Puig d'En Gironella), que és com un distintiu característic de la vall.

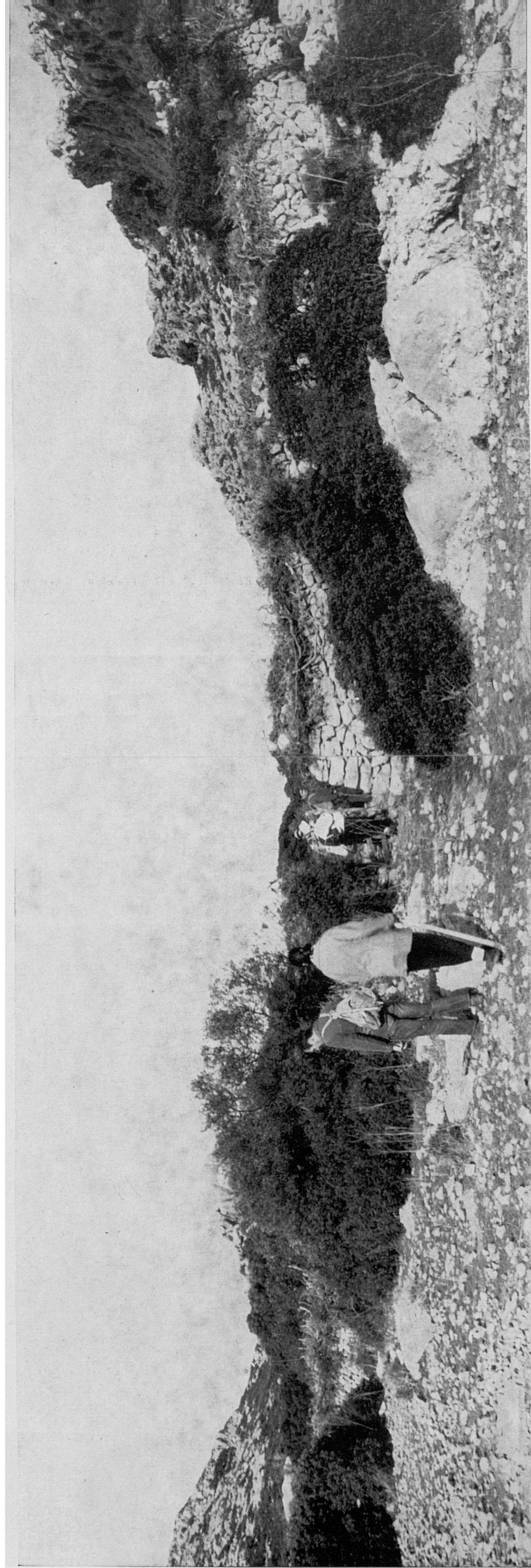
48. Hem de continuar la marxa. Tot sortint de la casa, prenim aquesta altra vista de la rústica clastra, que té ací com a teló de fons l'abrupta i cinglerada cresteria de la Serra de Ternelles, que per aquesta banda limita la vall.





49-50. Aquestes vistes mostren el camí per anar a la Caseta dels Milicians, tot seguint un tirany que, vorejant terrenys de conreu, s'orienta vers el Puig dels Moros, que quedarà immediatament a la dreta,...





51. ...en arribar a aquest portell en la paret que tanca el conradís.

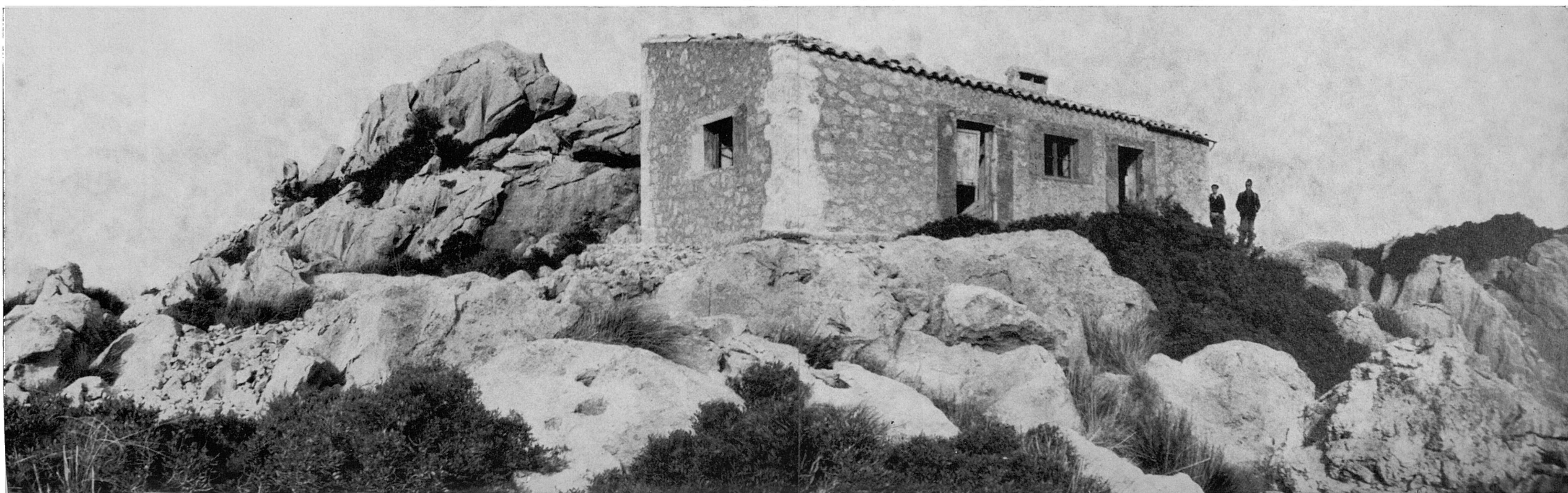


52-53. A continuació hi ha que arribar al collet que es veu tallat pels dos cosos de la fotografia. El tirany passa per ell, al costat del penyal inclinat que allà es veu, i que, tot i que en aquesta vista sembla petit, a la foto n. 53, esquerra, s'aprecien les seves dimensions, encara que no més en part. Des d'aquest punt ja es veu la Caseta dels Milicians (enfront, al centre), ..



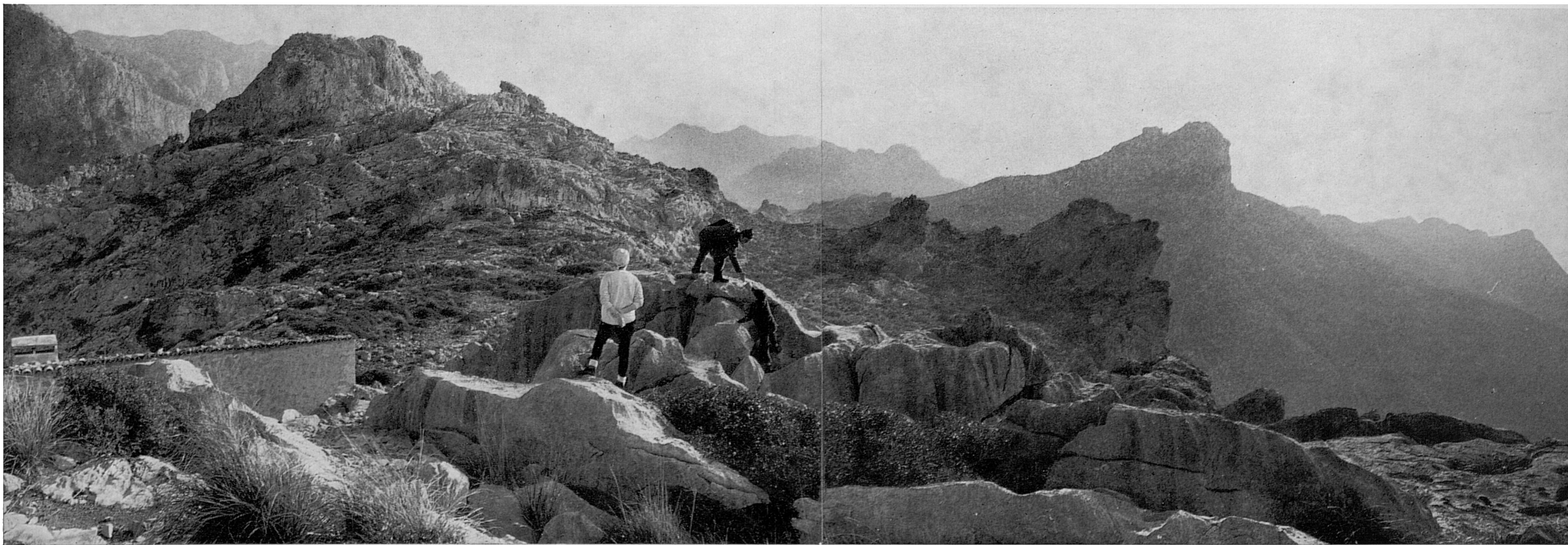


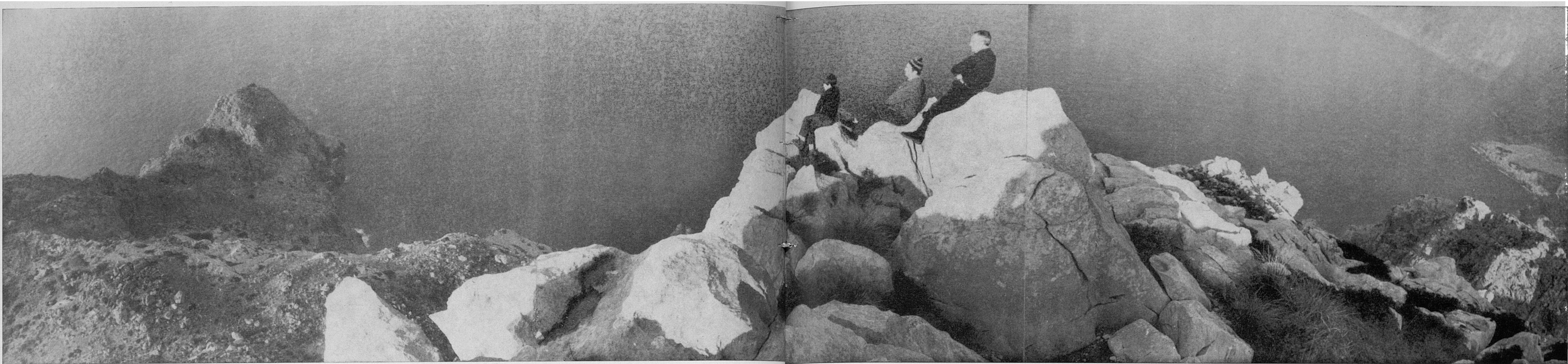
54-55. ...a la qual s'arriba aviat. Es aquesta una instal·lació militar de vigilància, utilitzada durant la guerra espanyola de 1936-39, Maldament que de sòlida construcció en les parets exteriors, l'interior i la teulada estan en ruïna, i no solament, pot ser, per les inclemències meteorològiques i els anys. ¡Llàstima!, perquè podria servir de refugi de muntanya en aquella allunyada soledat.





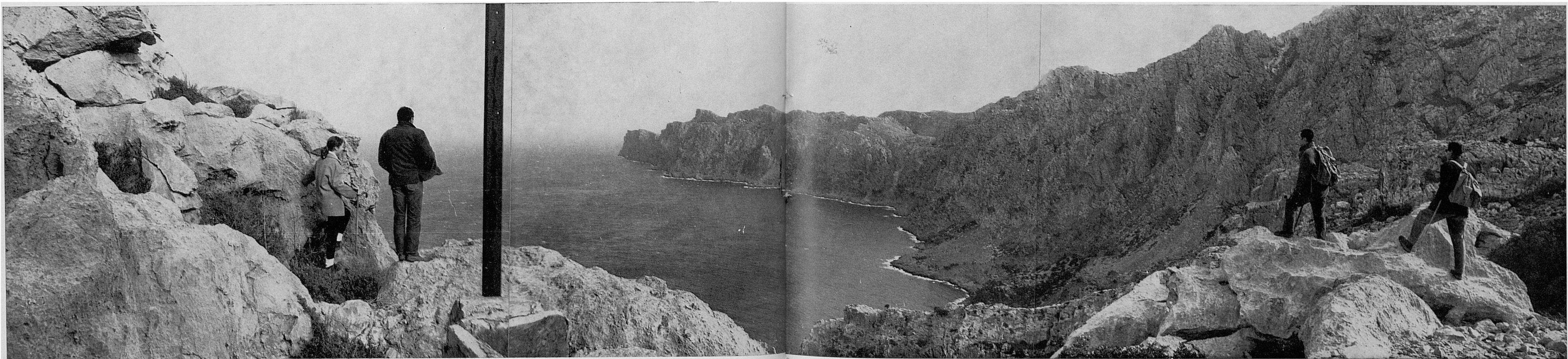
56-57. Per darrere la Caseta, un bocí de caminó, acondicionat en les encletxes d'un esquíat penyalar, permet arribar al mirador-observatori. La foto 2.^a, retrospectiva des del mirador, mostra l'edificació, i, al segon i tercer termes més destacats, el Puig dels Moros i el Puig del Corb.





58. La contemplació del que es veu a banda i banda del mirador de la Caseta dels Milicians és fantàstica i espectacular: per l'esquerra, Punta Beca i les llunyanies d'una costa encinglerada, que es continua pel Cingle Verd, el racó del promontori de la Cova de les Bruixes, el Musclo del Llorer, i la cornisa de Ses Basses fins el Puig Roig; per la dreta, la fantàstica raonada marina al peu del Puig Gros de Ternelles i l'espina de paoroses cingleres de la Serra del Castell i Punta Topina...,

59. ...que és la mateixa panoràmica que de bell nou contemplam ara des del costat de la Caseta dels Milicians. L'extrem de l'esperó que es veu endinsar-se en la mar és Punta Topina; i una mena de dent que es veu al final de la cresta de la Serra del Castell és el suport de roca, on s'assequé el ja gairebé completament arrasat Castell del Rei de Pollença. Per darrere d'aquesta serra els coneixedors distigiràn que guaiten crestes de la Serra de Cornavaques i de la de Sant Vicenç. Ací més a prop, a la dreta, els esgarriadors penya-segats i cingles del vessant nord de la Serra de Ternelles estimbant-se, de vegades quasi verticals, damunt la mar des dels seus 800 metres d'altària.



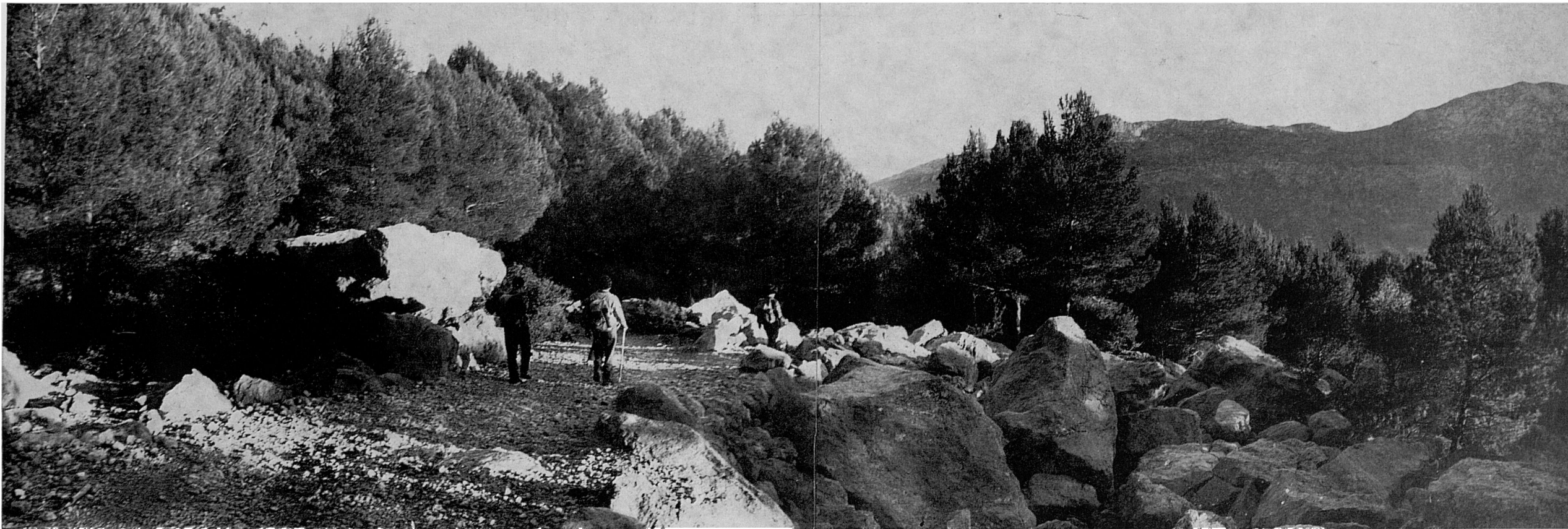


60-61. La Caseta dels Milicians és un paratge mal de deixar, però no n'hi ha més remei que començar la tornada, desfent el mateix camí fins la vall d'Ariant i més enllà de l'Esbaldregat de Pedruxella mateix. (Vegi's fotos nn. 26 i 63).





62. Abans de deixar la vall, des del caminó prenim la vista d'aquesta bubota de pedra, una de les moltíssimes formes capritxoses que la naturalesa, l'erosió i els mils de mil·lenis han anat lentament esculpint en aquells roquissars i caòtiques masses de calissa. Entremig d'elles s'obrin rodals de terra, més o manco extensos, que han estat conrats, pot ser des d'èpoques prehistòriques, en aquesta alta i amagada vall.

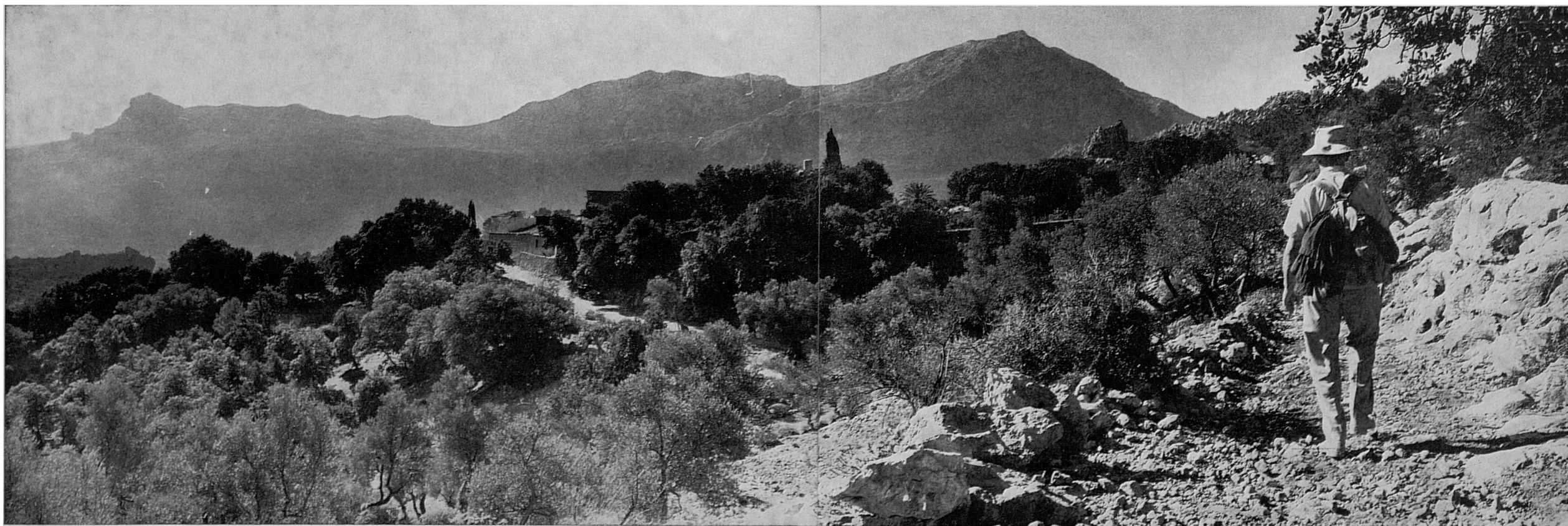


63-64. Travessam de bell nou, ara davallant, l'Esbaldregat de Pedruxella. Unà mica més avall, prop de la desviació cap a la Font del Poll, el camí s'entreforca: el que sembla que prenen els excursionistes, cap a l'esquerra, és el que davalla a So'n Grua, i per ell pujàrem. No interessa de moment. Prenim el de la dreta,...



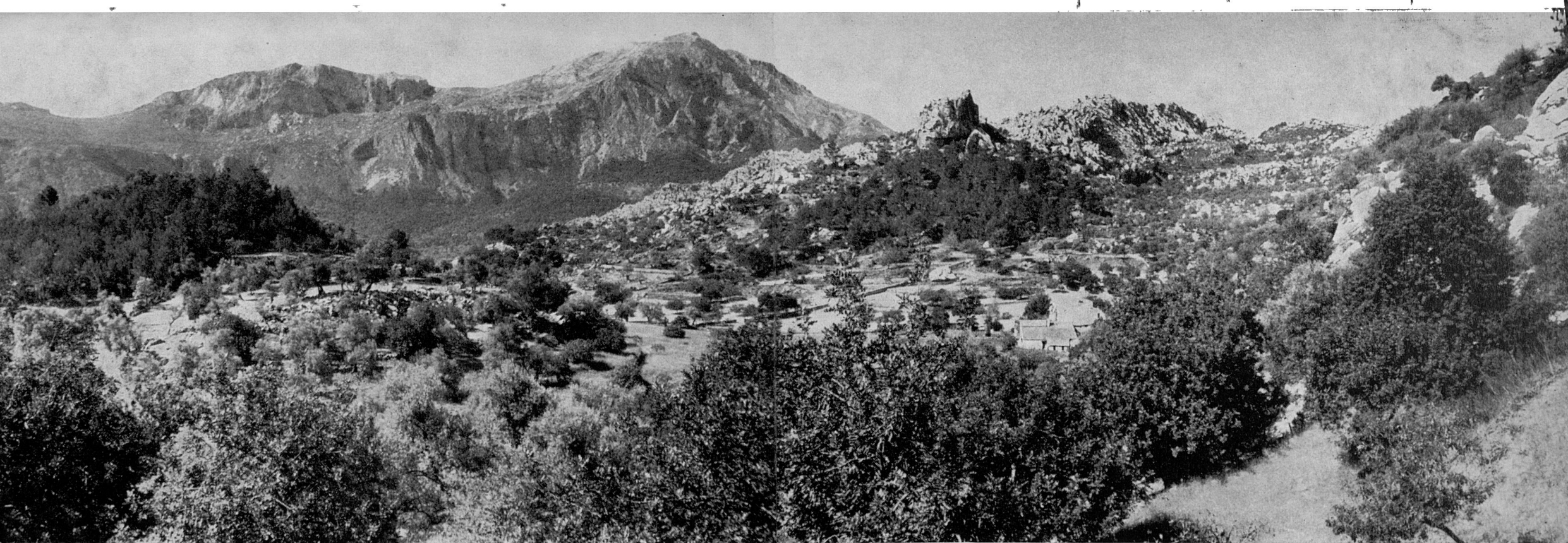


65.66. ...que és el de Pedruxella, i ens davallarà fins la carretera, fent-nos veure nous aspectes d'aquest sector. La foto n. 65 es va prendre expresament per mostrar les colònies d'Euforbies (*Uletera* = *Euphorbia dendroides*), espècie que hi abunda a rompre en aquest sector pròxim a Pedruxella de Dalt. Les cases d'aquesta possessió ja les veim ací amb fons orogràfic de la Cuculla de Fartàritx, Puig de Ca i Puig Tomir.

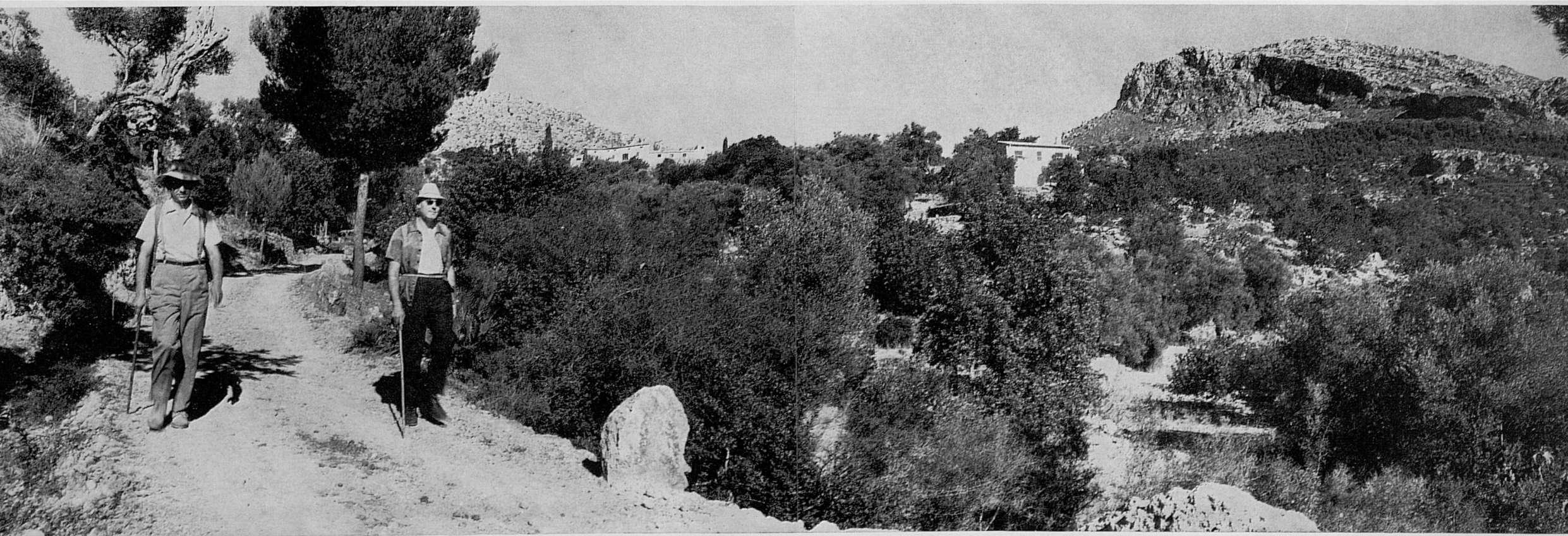


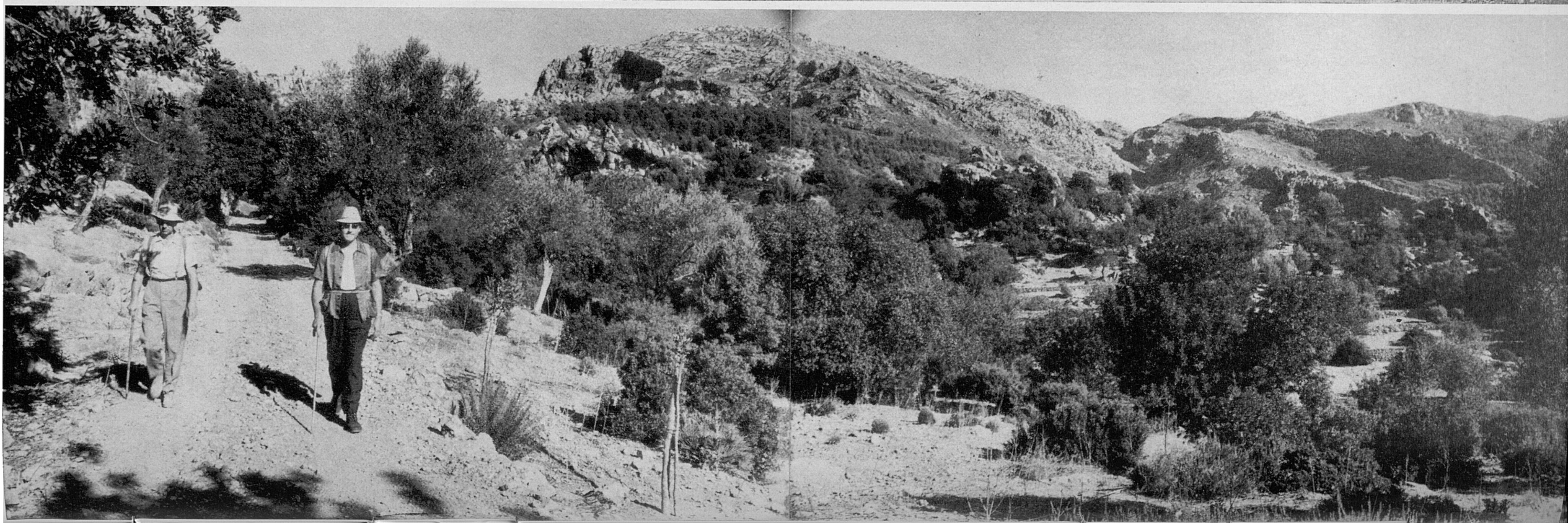
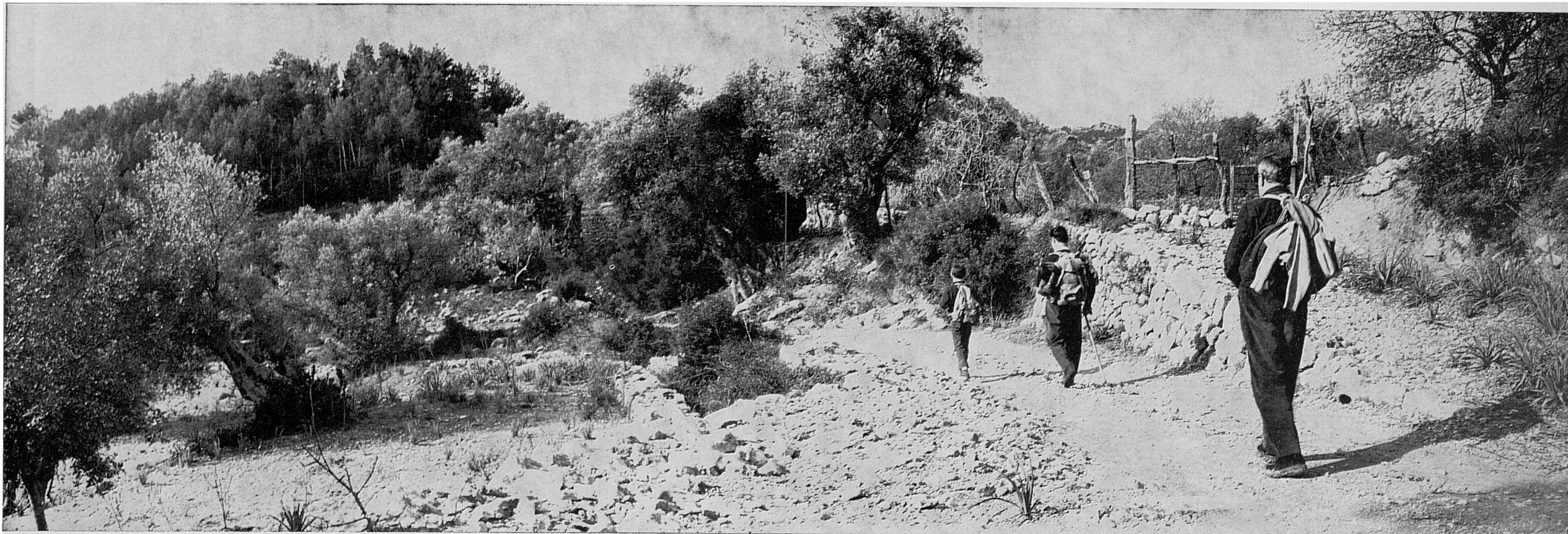


67. Es esta una vista de les cases de Pedruxella de de Dalt o Gran. No va ser possible prendre-les des de més a prop per manca d'espai. Tampoc no poguérem prendre cap detall del seu interior, que deuen tenir d'interessants, perquè mai hi trobarem ningú. ¡Pedruxella! Suggeriu i sonorós nom de regust llatí, tan suggestiu i evocador com el paratge on es troba. Pedruxella sempre ens va suggerir l'idea d'una «villa» romana de les edats d'or. Fins i tot no ens hauria sorprès de trobar-hi uns mítics personatges togats que ens saludassin en llatí. ¡Tant arriba a suggerir la fascinació de Pollença i els seus entorns, la més llatina de les terres de Mallorca!



68-69. Anam davallant cap a la carretera, descobrint-hi a cada revolt del camí una panoràmica distinta i suggerent,...





70-72. ...o un racó tranquil. Adesiara es troba una casa d'aspecte atractivol, meitat pel conreu, meitat d'esplai. Més tard, després d'un parell més de revolts,...





73-74. ...i sempre a la vista propera de la trilogia orogràfica Cuculla de Fartàritx-Puig de Ca-Tomir, el camí arriba a la carretera en la vall d'En Marc, posant fi a aquesta atractiva pujada a l'altiplà d'Ariant.



La vall d'Ariant és un recòndit i ameníssim altiplà vora la costa, situat al terci nord-oriental de la Serra Nord mallorquina —prop de Pollença, al terme de la qual pertany— limitat a l'Est per altures del complex orogràfic, extraordinàriament abrupte i solemnement majestuós, que presideix el Puig Gros de Ternelles, i es precipita damunt la mar mitjançant els espectaculars penya-segats i rabents costers que configuren un de tants sectors impressionants de la costa brava mallorquina. Dins ell s'alberguen els suggestius accidents de la Cala Romaguer, de la Ferradura —on brollen continuament la Font del Soller i la Font Gallarda, gairebé a nivell de la mar—, Punta Beca, i l'esgarriadora meravella del Cingle Verd. Es a dir, que la vall d'Ariant és un ample escalonament gairebé horitzontal, força elevat, en els descensos occidentals de la Serra de Ternelles vers la mar.

Terreny abrupte i d'eritzada configuració, el que envolta la serena vall, està cobert de fantàstiques masses de roques, esquinçats penyalars d'esculpides calisses, idíl·lics racons de serena i silenciosa quietud, i vigorosos paisatges de fascinadora contemplació per qualsevol part on la vista es dirigeixi.

Estant aquest un sector muntanyenc no massa ample —el que envolta i s'assoleix des de la mateixa vall d'Ariant—, encara que sí amb molts indrets dignes d'esser visitats per un muntanyer (i no diguem coneguts pel que no ho són, i mai podran arribar-hi per ells mateixos), i, estant no més accessibles normalment pels dos camins que arriben al Coll d'Ariant per So'n Grua o Pedruxella, en lloc de descriure'l en dos fascicles independents d'anada i tornada (amb el que s'haurien d'haver repetit vistes similars abans d'arribar a la vall), hem preferit fer-ho en dos fascicles complementaris, un diguem-ne, principal —el present—, que puja fins ella i retorna; i un altre que, estant ja dalt la vall, inclogui les variants que des d'ella es poden assolir, una de les quals és la davallada damunt la mateixa Punta Beca, de la qual ja, dissortadament, n'hem de prescindir per la nostra part en la descripció.

D'aquesta manera, el present fascicle descriu la pujada fins Ariant des de la carretera de Pollença a Lluc pel seu camí normal de So'n Grua, arribant-hi fins el mirador de la Caseta dels Milicians damunt el promontori que remata Punta Beca, i torna pel camí particular de Pedruxella; l'altre, que seguirà a continuació, descriurà les variants dels sectors de la Font del Soller, Font Gallarda i Cingle Verd.

Clar està que si l'empresa és atacada per un grup excursionista ben preparat, amb bona empenta caminadora i en dia

llarg, podran cobrir tots els objectius en una sola sortida ben planejada, encara que en tal cas podran fer poques aturades, i, a la fi, quedaran ben servits. El normal seria que, si, endemés, s'ha de assaborir la ruta amb la detenció contemplativa que els seus paisatges demanen, el programa es compleixi en tres —millor que no en dues— sortides, amb objectius triats a voluntat. Es clar que en aquest cas és necessari repetir, per Pedruxella o So'n Grua, la mateixa pujada i davallada en totes les sortides.

La ruta proposada en aquest fascicle, així com la variant del Cingle Verd, no són massa pesades, i poden ser intentades per qualsevol persona una mica avesada a caminades; les variants de la Font del Soller, i, sobretot, la de la Font Gallarda, o totes dues d'un cop, si s'uneixen —el que és perfectament possible— són més feixugues i no recomanables a tota persona. La pujada des de la Font Gallarda fins la Caseta dels Milicians és força fatigant.

Al gràfic de l'itinerari ha estat marcat amb fletxes negres el recorregut, diguem-ne, bàsic fins la Caseta dels Milicians en viatge d'anada i tornada; amb fletxes ratllades, la variant de la Font Gallarda, on s'arriba normalment des de la Caseta dels Milicians; amb fletxes en blanc, la del sector de la Font del Soller, des d'Ariant de Baix; i, des d'aquest mateix punt, amb fletxes puntejades, la variant del Cingle Verd.

En aquest primer fascicle, idò, l'itinerari és: des de la carretera de Pollença a Lluc, per So'n Grua, fins el Coll d'Ariant, sempre pujada, encara que molt tolerable; i, des d'aquest coll, fins la Caseta dels Milicians, davallada o camí horitzontal. De tornada, naturalment, s'inverteixen els pendisos, amb davallada des del Coll d'Ariant, a voluntat, pel camí de So'n Grua, o, per a més varietat, pel de Pedruxella, molt pintoresc, que arriba a la mateixa carretera, tocant-la en un punt no massa allunyat del del començament de la caminada. I, si es repeteixen altres sortides per a les variants, és preferible alternar les pujades i davallades pels dos camins, perquè ja se sap que un mateix camí canvia d'aspecte segons es transiti en un o altre sentit.

Maldament que la vall d'Ariant té un parell de fonts, el dinar en aquesta ruta sembla indispensable de fer-lo a la mateixa Caseta dels Milicians, gaudint el major temps possible de les espectaculars vistes que s'assoleixen des d'aquell punt. Es clar que en aquest cas hi ha que dur provisió d'aigua, perquè la de l'aljub d'aquella abandonada instal·lació militar no mereix confiança.

RUTES PUBLICADES

- 1.—Pollença - Castell del Rei. (Edició en mallorquí exhaurida).
- 2.—Port de Sóller - Balitx d'Amunt - Sóller (Pel Pas de S'Heura).
- 3.—Lluc pel camí vell de Selva.
- 4.—Valldemossa - Sa Gubia. (Per Pastoritx i Muntanya).
- 5.—Lluc - Torrent dels Boverons - Lluc. (Pel Pas de Sa Mata).
- 6.—Mortitx - Cova de Ses Bruixes - Mortitx. (Edició en mallorquí exhaurida).
- 7.—La Carretera a la Calobra. (Per Selva i Caimari). (Edició en mallorquí exhaurida).
- 8.—Sant Jordi - Puig de Galdent - Sant Jordi. (Per la Vall de Punxuat).
- 9.—Solleric - Puig d'Amós - Solleric. (Per Comasema).
- 10.—Establiments - Pouet de Sobremunt - Establiments. (Per Sarrià i Bunyolí).
- 11.—Pollença - Puig de Ca - Pollença. (Per Es pujol i Fartàritx des Racó).
- 12.—Santa Maria del Camí - Avenc de Coanegra. (Pel Torrent del Freu).
- 13.—Mortitx - La Malé. (Per Pedruixella i Ariant).
- 14.—Castell d'Alaró.
- 15.—Torrent de Pareis. I) Escorca - L'Entreforc i La Fosca.
- 16.—Torrent de Pareis. II) L'Entreforc - La Calobra.
- 17.—Mancor de la Vall - Massanella. (Per El Rafal i Els Tossals Vells).
- 18.—Font des Garbell.
- 19.—La Capella Blava.
- 20.—Artà - Ermita de Betlem.
- 21.—Sóller - Puig de l'Ofre. (Pel Barranc de Biniaraix).
- 22.—Orient - Serra de la Rateta - Orient. (Per Comasema i el Pas de Na Maria).
- 23.—Alaró - Talaia de Ca's Reis. (Pel Pas de S'Escaleta).
- 24.—Puig de Randa. (Des de Algaida, per Castelltix i Albenya).
- 25.—La Trapa. (Des de S'Arracó, per Ses Basses i el Cap Fabioler).
- 26.—Torre de Lluc.
- 27.—Morro de Sa Vaca.
- 28.—Volta del Puig Roig.
- 29.—Puig de Bonany (Des de Petra).
- 30.—Torrent d'Almagrà.
- 31.—Pollença - Cales Castell i Sant Vicenç (Pel Pas dels Pescadors).
- 32.—Lluc - Sa Coma (Per Ses Figueroles i el Portell del Vent).
- 33.—Puig de N'Alí. (Des de Caimari per Els Horts).
(Edició en mallorquí exhaurida).
- 34.—Puig de Sa Creu - Sa Mola. (Des de Caimari, per Ses Rotes i Ca'n Bajoca).
- 35.—Ses Basses de Moritx. (Edició en mallorquí exhaurida).
- 36.—Camí vell de Pollença a Lluc.
- 37.—Lloseta - Ses Cases Noves. (Per S'Estorell i Biniatzen).
- 38.—Torrent del Gorg Blau. (I. Almallutx - Gorg Blau - Turixant).
- 39.—Torrent del Gorg Blau. (II. Turixant - S'Entreforc).
- 40.—Sa Talaia de La Victòria (Alcúdia).
- 41.—Puig des Verger. (Des de Biniaraix, pel Coll d'En Cer i el Portell de Sa Costa).
- 42.—Península de Formentor. I Port de Pollença - Cases de Cala Murta
- 43.—Península de Formentor. II. Cases de Ca.a Murta - Punta del Far.
- 44.—Puig d'Inca.
- 45.—Sa Comuna de Bunyola.
- 46.—Puig de N'Eimeric.
- 47.—Sa Moia des nam. (Des d'Esporles per l'ermita de Maristella).
- 48.—Fornalutx - Montnaber. (Per les barrancades d'Es Racó i S'Olivaret).
- 49.—Serra de Ternelles. I. Pollença - Coll de la Roteta - Pla de les Mates Velles.
- 50.—Serra de Ternelles. II. Pla de les Mates Velles - Pollença.
- 51.—Puig de Sant Miquel. (Des d'Alaró, per la Font Figuera i S'Aicadena).
- 52.—La Vall dels Bins. (Des de Fornalutx, per Montcaire i el Coll des Cards Colers).
- 53.—La Muntanya de Montcaire. (Des de Sóller, pel Mirador de Ses Barques i el Pas des Pinot).
- 54.—La Vall dels Bins. (Des de Ca's Reis, per la Coma de Bini y el Pas de S'Argentó).
- 55.—Es Clois Carbons i Ses Monjoies. (Des d'Es Bosc, pel Camí de la Barra, el Pas de S'Estaca i el de Ca'n Termes).
- 56.—Puig de Massanella. (Des de Mancor de la Vall, per la Font Nova i la Font de S'Avenc).
- 57.—La Serra del Cavall Bernat.
- 58.—Puig Tomir. (Pel Pas del Diable).
- 59.—Castell de Santuari - Puig de Sant Salvador (Felanitx).
- 60.—Coma de So'n Torrella-Pla de Cúber.
- 61.—Península d'Artà. (I. Part interior).
- 62.—Península d'Artà. (II. Sa Talaia Moreia).
- 63.—La Vall d'Ariant. I) Caseta dels Milicians.

EN PREPARACIO: algunes altres.

Preu:
150 pts.

Subscriptors, primer llançament:
130 pts.

Depòsit Legal P. M. 873 - 1973.
Es propietat de l'autor.
Prohibida la reproducció.
© Jesús García Pastor.

Fotografies i text; revelat, ampliació, unió de les fotografies i direcció de la edició: Jesús García Pastor.
Traducció del castellà.
Gràfic de l'itinerari: Melcior Rosselló Simonet.
Impress per Miquel Ferrer Sureda.
Grabats: Grabograf, S. A. (Madrid).
Paper: «Printover», fabricat per Sarrió C. A. P.